

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Szeredán 24. Februáriusban 1790.

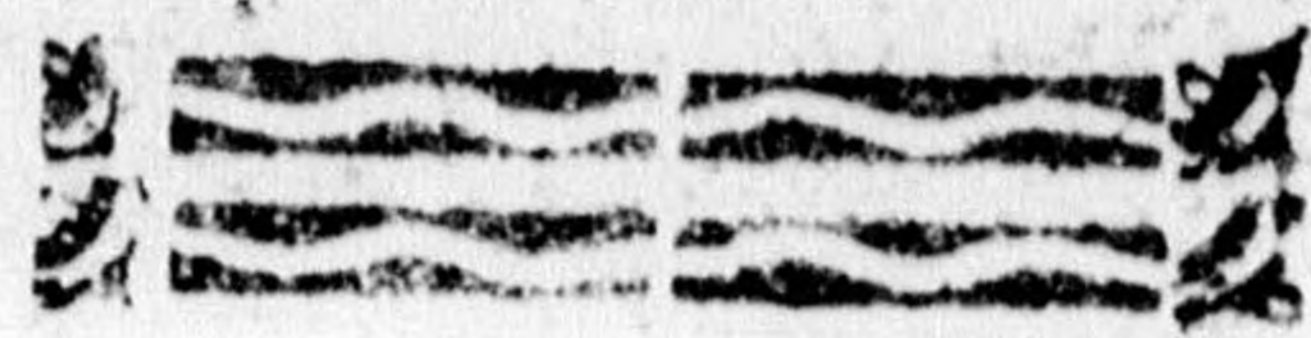
1790! — Hol van több illy nevezetes esztendő?
szoljatok el tölt 's következendő esztendők.

A' Szivbéli meg illetődésig véletlen gyász, az
Ersébeth fő Hertzeg Alsószony halálát, egy
más előre képzelt szomorú gyász követte! — Mi-
nekutánna a' F. Tsászár nyavallyája egy darab idő-
től fogva minden nap nagyobb nagyobb erőt ven-
ne. Midőn a' tudva lévő Kedves Hertzegné már az
Udvári Templomban halva és ki-nyujtoztatva fe-
kűnne, a' múlt Szombaton reggeli hatad-fél órakor,
meg-hala a' Romai Tsászár II dik JOSEF. Az ő
halála előtt tett rendelése szerint Feldmarsali kön-

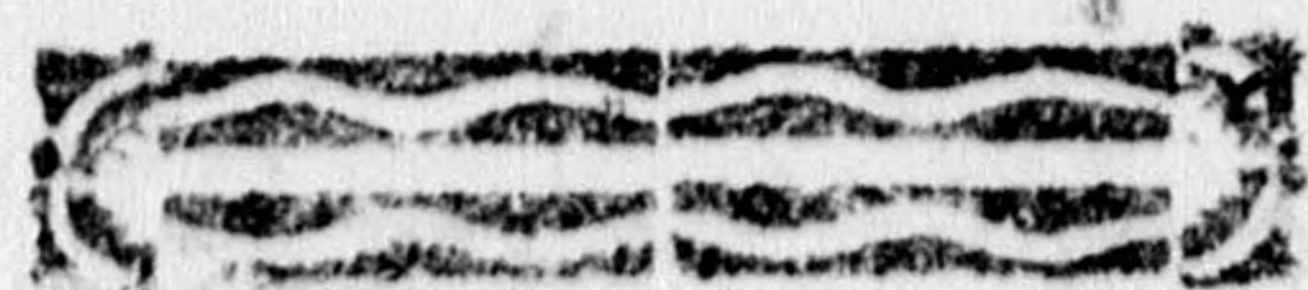

tösbe öltözteték, és a' hóltak padjára nyujtoztaták — ugyan azon a' napon reggeli hatadfél órakor, a' mely napon estvéli hatadfél órakor a' Kedves *Ersébeth* Hertzeg Alsazonyt a' *Kaputzinusoknál* lévő Királyi temető bóltba egész Királyi pompával bé.tevék. — Halva fekszik hát amaz — ezen Században — az egész föld gollyóbífsának nagyobb részén esmeretes *II-dik JOSEF!* még pedig akkor, midőn az ő ellenségei minden-felől fel-kivánnák fejeket emelni — azon időben — és tsak 2-szer 24 órával azután, hogy a' Magyar Korona Bétsből Budára indittaték — ugy hogy az ő Felsége halálának *Staféta* által Budára küldött hire, tsak nem ugyan azon egy szempillantásban érkezék-meg Budára a' Koronával. — Vasárnap még tsak a' nagyobb Dámák és Kamarás Urak láthatják vala ő Felségét ki-nyujtoztatva; a' mely napon estvéli 10 és 11 óra között le-vivék ő Felségét az Udvari parádé nyujtoztatóra az Udvari *Kápolnába*, hól a' közönséges szemlélésre ki-tétették. — Hétfőn reggeltől fogva délutánnig olly tolyongás vala az ő Felségét látni kívánó véghetetlen sokoság között a' Ts. Királyi Udvarban, hogy azt le-irni éppen lehetetlen. Ugyan ezen napon estvéli 6 órakor, a' *Kaputzinusoknál* lévő Királyi Temető-bóltba ő Felsége-is bé-téteték, mely temetési pompáról hátrább bővebben.

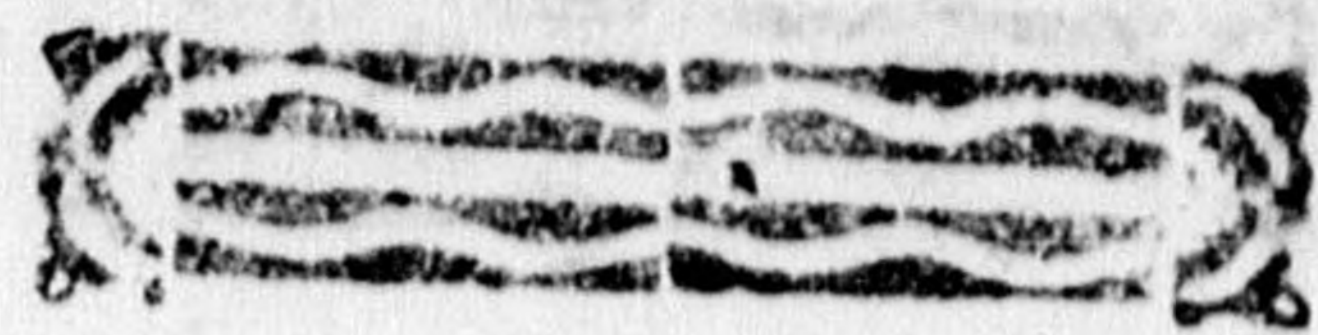
A' Haza, és a' nemzet feje féltőbb és drágább kints a' Magyar Korona már Budán vagyon, minden hozzá tartazó *Klenodiumával* edgyütt. Melly keservesen esett légyen ezen drága kintsnek 5 egész esztendeig való távúl léte a' Hazából, és most a'

nemzet ezt mely nagy örömmel és tisztelettel fogadta legyen, csak ezen Pofonyi tudósításból-is világosan ki-tettzik; mely szóról szóra így van: —
„Tudván már előre a' Koronának jövetelét, vég-hetetlen Uraság és Nemesség vala Pofonyban öszve gyűlve, Pofony vármegyének V. Ilpánnya *Mokripodári Ur* Vármegye ki-rendelt személlyeivel —
Pofony vármegyének ki-rendelt személlyei; Pofony várossának ki-rendeltjei — az Akadémiának nemes ifjai — minnyájon régi és valóságos drága Magyar öltözetekben gyülekezének-öszve, fegyveresen és nagyobb részén ló-háton, kik között mindenik sereg szélnek eresztett zászlót viszen vala, és trombitás-sai valának. Az Uri Aszszonyságok kotsikon, minnyájon régi nemzeti öltözetben fel-öltözve követik vala ezeket. — Midőn már ezen pompára mindenek készen vólnának, reggeli 10 órakor a' Gróf *Forgáts Ur* házánál öszve-gyülének és jobb rendbe szedvén inagokat, egész pompával és szivet érke-nyítő örömmel menének a' Magyar-hazát Auszriától el vállasztó szélekig, hól a' Koronának bé-kelletik vala Hazájába lépni, és itt meg-állapodának, míg a' Korona meg-érkezik. — A' Mágnaók és főbb Nemeselek között e' következők-is jelen valának:
„Gróf *Amadé*, G. *Tsáki János*, G. *Tsáki Imre*, G. *Tsáki Josef*, G. *Tsáki Lajos*, G. *Tsáki Emmánuel*, G. *Czapáry Josef*, G. *Erdödy Sándor*, G. *Erdödy Antal*, G. *Eszterházy Károly*, G. *Forgáts Miklos*, G. *Festetics*, *Jézernitzki Ur*, G. *Keglevits Károly*, Báró *Malonyai*, B. *Morositzki*, B. *Nefzer*, *Ormosdi*, Gróf *Szétsényi Ferentz* s. t. — A' Korona dél-után-

ni 3 órakor érkezék meg Magyar-ország' határ-szélére, mely véghetetlen ágyuzással, mely ágyuk már különböző helyekre valának előre el-rendelve, hírül adaték, mely hir adásra minden Posonyban lévő harangok azonnal meg-szollallának. Báró *Berényi* Tituláris Püspök és a' Györi Káptalannak Pap Ura, a' Koronának határunkba lett meg-érkezésével, szép Magyar nyelven köszönté ezen öt ezteendőök után hazánkba visszafordult Szent Kintsünket és egy fontos beszédet tartta. Ez így lévén azonnal, a' sok trombita zengések, ágyu szózatok, hangok és öröm kiáltások között, a' fegyvert rántott Nemesség el-kifiré a' Koronát a' *Kitzében* lévő Vár kapuig, hol Fiskális *Ferentzy* Mihály Ur megint egy szívet érzékenyítő Magyar beszéddel köszönté a' Koronát, és ekkor már ezen Mezővárosfötskának Birái és eskütjei készen lévén, egész festséggel ki-fogák a' Koronát vivő lovakat a' kotsiból, és azt magok vonák bé a' Várba. — Minekutánna a' Korona őriző Urak a' szekeret, mellyen az vitetett, meg-nyitották volna, fel-vévék az ország Rendjei és Nemes Urai a' ládát, melyben a' Korona az ahoz tartozó több drágaságokkal együtt valának, és vivék azt egy arra rendelt palotába, a' hol a' Korona, az ország' Rendjei' kívánságokra kitétett, és a' jelen-lévőktől szemléltetni mint egy egész óráig meg-engedtetett, és azután ismét betétetett a' maga helyére. Az után a' Rendeltetek és Nemes Urak a' *Kitzéi* öreg templomba menvén, *Te Deum laudamus* énekeltetett, a' Lelki tanító pedig háláadó könyörgést tartván, meg-köszönte a' Mindenhatóknak,

tónak, a' szent Koronának kegyelmesen való visszadadását, és hálákat adott a' néppel együtt, az haza' ezen el távazott drága kintsének, ismét annak kebelében való visszaterítéséért 's egyfzersmind esedezett a' Felséges Tsászárnak gyógyulásáért, és megtartásáért-is. — A' könnyörgés után fel gyülekezett a' Nemesi Rend a' palotában, a' Korona örzök' 's több kísérők megvendéglésére. — A' Korona egész éjjel el-téve őriztetvén az ország Rendgyei és Nemesseitől, más nap jó reggel ismét ki-tétetett az utolszori nézésre, a' midön a' Méltóságok' tulajdon kezei által ismét a' szekeren előbbeni helyére tétetett és ugyan azoktól a' Kitzéi határ szélig el-is kísértetett. — Innen az egész kísérő sereg ismét templomba menvén, Misét halgatott, és a' Nemeségtől öszve-gyült alamisna, a' Kitzéi szegények között ki-ösztatott, mellyel az egész pompa minden igaz Hazafinak örvendezése között bé-végeződött.

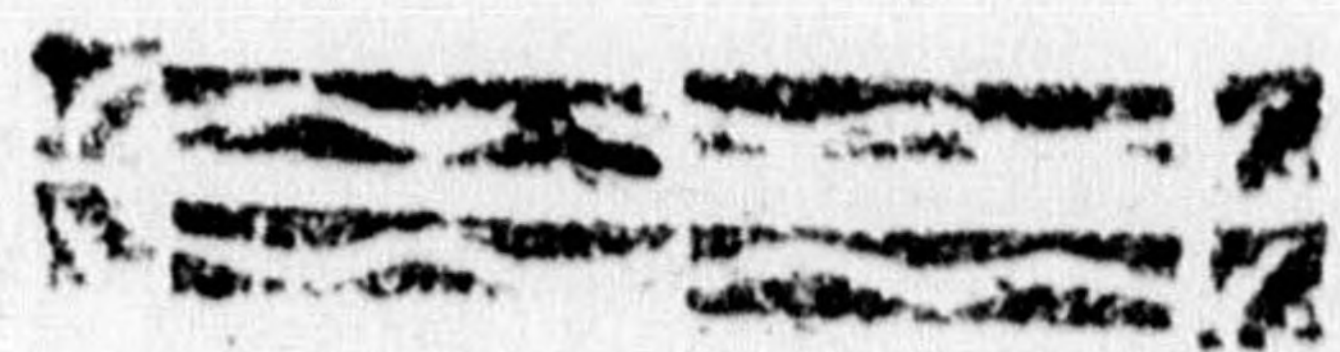
Szóról szóra való le-írása azon Levélnek, mellyet Január. 20-dik napján küldött Feldmarsal Báró Laudon Bétsből Obbesten Liptay Urhoz. — „ Legkisebbet sem kételkedhetik Nemzetes jó-akaró Uram az én mind azon tselekedeteivel való tökéletes meg-elégedésemről, mellyek szerint mind a' maga helyét megtartotta, mind pedig Krajna vidékit egész bátorsággal és nagy böltsésséggel ismét elfoglalta; kérem az Urat, hogy legyen tökéletesen meg-győzöttetve, azon én háládatos indulatom iránt, mellyet nállam magának ez által megszerzett. Az Ur az én magához való reménységemnek tellyes mértékben eleget tett: én sem mulatok-el semmi

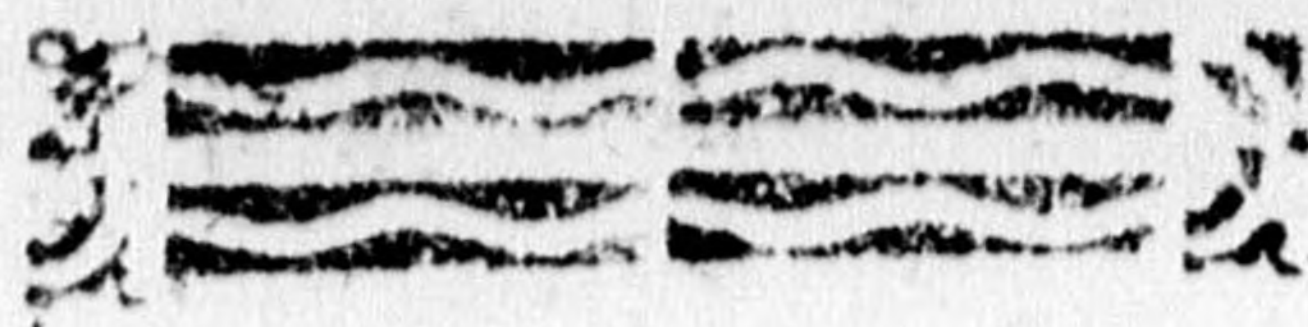
semmi alkalmatosságot, hogy háládatosságot és azon tiszteletet, mellyel az Urhoz viseltetem, megmutathassam. A' Felsőges Császár maga-is megismeri azon érdemet, mellyet az Ur magának szerzett, és nékem erősítette, hogy az Urnak a' Gróf *Pálfi* Regementjénél való másod Obesterséget, az asztali költséggel edgyütt fogná rendelni, minthogy szükséges volna az Urnak a' Kládova és Krajna vidéke' igazgatásában tovább-is meg-maradni; mely miatt H. *Hohenlohn*nak-is jó szándéka, mellyet az Ur iránt jelentett, nem tellyesíthetődik-bé (erről emlékezett vólt a' Kurir-is) — Nékem továbbá igen kedves fog lenni, ha az Ur engem azok-ról, a' mik az Ur körül történnek, időről időre, tudósít.

Eddig a' mi Levelünket Hétfőn dél-előtt irtuk vala, de midőn itt írjuk dél-utánni 8 óra vagon, egy ollyon punktuma az időnek, midőn már ama meg-rettenhetetlen Romai Császár II-dik JOSEF a' *Kapuzinusoknál* lévő Királyi temető-bóltban fekszik, és nyugszik a' fel-támodásig. — A' leg vénebb Bétsiek-is azt valják, hogy az Ausztriai-háznak egy temettségeről sem emlékeznek olyanról, melyen az öszve-todúlt népnek bojongó sokosága olly nagy lett volna, mint a' II-dik JOSEF temettségén, melyet talám az-is okozhatott, hogy igen kellemetes tavaszi nap vala. — Minekutánna az ő Felsőge hideg teste a' közönséges nézésre ki-tétetett, már a' Császári Udvarban alig lehet vala a' nép között meg-fordúlni; egy mást nyakra före ontja vala az öszve-todúlt sokoság; azért azt tselekvék, hogy az

Ud.

Udvar körül lévő minden uttzák' szegeletére 2 — 2 lovas katonát állittának ki-vont fegyverrel, az Udvari kapuk pedig lovas katonasággal ugy meg-valának töltve, hogy ott a' lovak hasa alatt-is alig lehet vala valakinek bé-menni; azonban annyi népet mindenkor bé-botsáttának, a' mennyi tolylongás nélkül nézheti vala az ő Felsége testét. — Estvéli hatadfél órakor már a' Kaputzinusok temploma előtt 5 Batalion Gránátéros és egy tzúg lovas-ság formált vala egy szegeletes várat, mely szerint a' Templom előtt való tolylongás el-záraték. Minden uttzák szegeletein, az egész belső városnak nagyobb részében lovas nép állotta vala, ki-vont fegyverrel el az útát, hogy a' tolylongó nép között meg-eshető zördülés el-távoztassék. — Az Udvarból fogva egészfzen a' Kaputzinusok Templomáig 2 sort állot vala fegyverrel a' Gránátérosság — és minden bizonyos közre lovas nép áll vala — 6 órakor meg-indulának ő Felségével az Udvarból, a' midőn minden harangok, valamint a' belső, ugy a' külső városokban meg-szollallanak. A' N. M. Testörző Urak, és minden Bétsben találtató leg-nagyobb Méltóságok által a' Templomig kísérteték, és az édes Anyja mellé helyhezteték. — — Ő Felsége ugyan, a' mint Bétsben közönségesen beszélik, a' Linéán kívül már készítettetni kívánnya vala a' maga temető-böltjét, hogy a' közönséges nép között legyen hólta után-is; azonban meg-vizik ő Felségének, hogy a' fő Hertzeg Alszyony meg-hólt; ekkor így szólla: ezt a' szerentsétlenség nem akarta az én familiám között szenvedni, legyen hát hólta

után ott, és én velem egy bólt fedezze az ő hólt
testét — és így változtatá-meg ő Felsége halála ó-
rája előtt nem sokkal a' maga temettségeről tett
rendelését. — — — — —

— — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —

Ma u. m. 23-dik reggel bé-érkezvén Generál
Gróf *Sztárai* egész Gránátéros seregével Bétsbe, meg
szállta a' külső városban, onnan pedig, mihent a'
Német Gránátérolók a' Kaszármából Tseh-ország-fe-
lé vagy akár merre mozdulnak, bé-fogja ezeknek
helyében, a' maga Magyarjait a' Kaszármában,
költöztetni. — A' Hadi Tiszt Urak a' feketével ele-
gyes arany rójtot, mely a' Tsászári Udvarnak a' tzi-
me, mind kalapjokról mind kardjokról le-szedték,
és a' helyébe fekete fátyolt tettek.

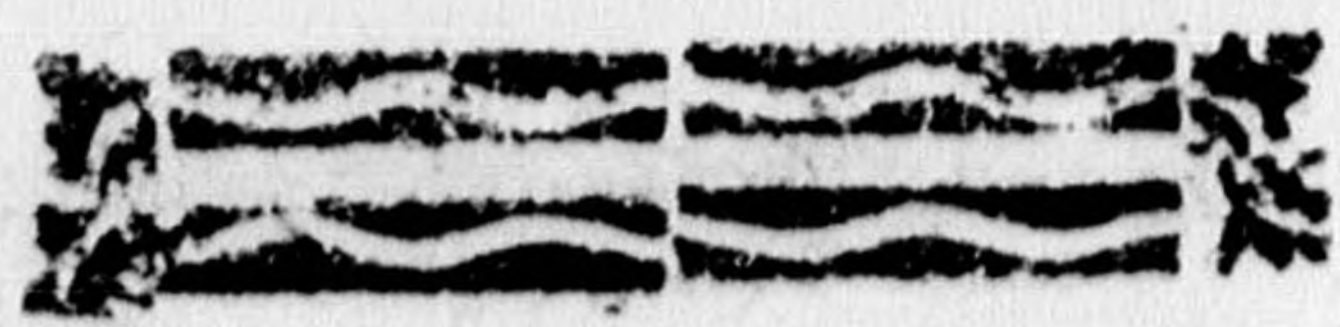
Éppen midőn a' Hertzeg Afiszony és az ő Fel-
sége halála Bétset fel-serkentette volna, az a' szo-
morú hir érkezék e' nép közé, hogy H. *Koburg-is*
rothasztó hideglelésben meg-hólt volna; de még ma
ugy értjük, hogy ezen hir nem igaz, sőt hogy *Ko-*
burg már jobban volna.

Elegyes hírek. — Midőn ezen hónapnak 2-dikán a' *Devins* gyalog Regementje, Lengyel-ország-felé, Nagy-Váradon keresztül útozván, ott megnyugodott volna, 14 en közzüllök, kik Belgrádnál emlékeztető pénzt kaptanak vala, trombita és dob-szó között 24 különböző ételekkel, vendégeltetének - meg a' város elöl-járóitól a' tanátsházban, a' hol maga a' város Birája *Pajtkofen Olasor* és a' több Tanáts Urak személlyesen szolgáltanak: estvére kelvén, ugyan az említett Biró Urtól, az Ország említett vitéz fiainak Bál tartatott.

Klénákból Sirmiából írják, hogy a' *Wurmzer* Húszárok, kiknek 5-dik Febr. kellett volna Tseh-ország-felé indulni, már ezen hónap első napján oda meg-indultanak, Stafétán vévén parantsolatot az indulásra. — A' Szabáts vidéki fő erdő gondviselő parantsolatot vett, hogy az idén, nem 40 ezer öl fát vágasson mint tavaly, hanem többet, és ezen kívül épületre való szálakat is 40-ezeret Belgrádhoz: ezen dolog miatt minden nap 1800 dolgofok foglaltoskodnak ur-dolgán a' Szabátsi vidékben.

Külsőországi tudófitások.

Frantzia-ország. — „ Ugy láttzik, hogy ezen országnak zavarodott állapottyából, melyben ezen ország, mintegy el-nyelettetettnek tettzett lenni, tsak ugyan a' leg szebb rendelések, a' dolgoknak egymásból való gyönyörüséges folyása, szármozik lassan lassan. — Minden-felöll ugy kezdenek jöni a' hírek, hogy itt minden-féle hivatalokra való valófoltásban, tsak az egy természet-szerint való, és a' nemzeti rendelésekkel szorosán meg-edgyező út

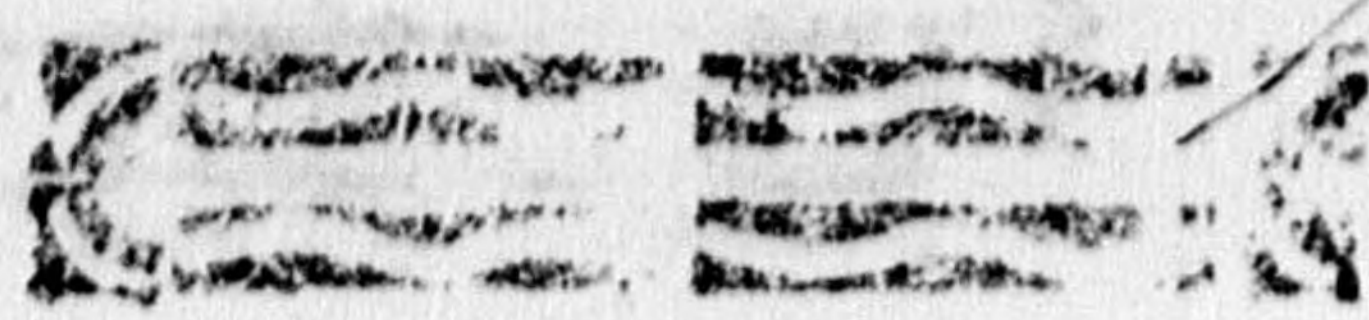

az, mely valakit hivatalra vezérelhet, és a' valóságos Virtus által esmeretessé lett személyeknek, sem születés, sem rang, sem egyéb szemre főre való nézés akadályt az előmenetelben nem okoz. A' nemzetnek akaratja ez, hogy valófztás által jusson minden ahoz, a' mit érdemelni láttatik, mely-szerint, ha itt egy helységnek fejevé egy Püspök valófztatik, más helyt egy jó nemes embert, ama városban egy fok esztendőig szolgált érdemes Tisztet, vagy egy kereskedő hazafit emel-fel, a' valófztóknak több száma.

— Minthogy Frantzia-országban a' nemzeti-gyűlés végezése-szerint, az adónak mennyisége-is határozta-meg valakinek alkalmasságát, hogy közönséges hivatalra valófztathassék, e' pedig még meg-határozva nintsen, erre nézve ezen dolog-is a' nemzeti-gyűlés előtt meg-fordult ugyan, de szerentsésen tsendefedett-le több hasonló kérdésekkel edgyütt. Ezen alkalmatossággal meg-határozottatott az-is, hogy a' Papok, Vikáriusok és Szerzetesek, az elsők ugyan minden meg-szorítás nélkül, az utólsók pedig, ha jószágos Klastromból valók vólnának, minthogy már külömben-is az ő világiakká valótételek munkában vagyon, vagy külömben is, ha a' valófztóknak elegendő sokoságától valófztatnának, nemzeti szabadsággal élhessenek. Egy szóval a' nemzeti gyűlésnek végezéseit egész tartományok, közönségek, városok, faluk s. t. közönséges meg-edgyezéssel kezdik helyben hagyni annyira, hogy az ezeknek meg-elegedéseket ki-fejező irásoknak, tsak rövid summáját meg-olvasni lints ideje, a' nemzeti-gyűlésnek; ki-vévén innen a' *Británia* tartomá-

mánybélieket, kik még mind ez ideig sem megelégedettek. Nem-is tsudálkozhatni Frantzia-országnak boldogulásán, mellyen nem tsak az ország t. jai, hanem azokkal edgyütt annak feje-is, a' Király köz erővel munkálódnak. Nagy vala ezen öröm kiáltás, *éllyen a' Király* Febr. 4-dikén, midön annak tulajdon írása a' nemzeti-gyűlésben fel-olvastatték, hogy azon nap személlyesen, minden pompa nélkül 12 óra tályban meg-fogna jelenni a' gyűlésben. — Hofszason ezen dologról nem irhatván, meg-jegyezzük itt a' Király hofszas és a' jelenvalóktól az égig magasztaltatott beszédének summáját, melly ez: „a' nemzeti gyűlés semmit ollyant nem rendelt, a' mit ő Felsege is, noha lassabban és későbbre nem tsalekedett volna, mely-szerint annak minden rendelkezéivel tökéletesen meg-vagyon elégedve, és azoknak óltalmazója és fenn-tartója fog lenni. Minden képzelheti az ezen való örömet. Viszfa térvén a' Király, eleében méne a' Királyné és a' Királyi Familia az Udvar kapuig; itt megölelvén a' Királyné a' Királyt, így szólla az azt kísérő követekhez — „En részese vagyok mind azoknak az indulatoknak, mellyek a' Királynak a' népnek boldogítására tett ezen lépését okozták: itten vagyon az én fiam: semmit el-nem fogok mulatni, hogy az ő Attyának Virtusait még idején koránt beléje olthassam. A' nemzeti-gyülekezet sem mulatta-el a' Királyné ezen indulatját illendőképpen, arra rendelt fő személlyek által, meg-köszönni. — Ha szinte meg-örökösödött-is hát már lok esztendőktől fogva Angliában az a' boldogság, mely-

melynek fundamentomát a' Frantzia nemzeti-gyűlés tsak most kezdi vetni, tsak ugyan kezdenek az Anglusok a' Frantziákra mind inkább inkább ügyelni. Vagyon nékik arra okok, a' mint azt minden tudja, a' ki a' két nemzet' gazdagulása és erősdése útjait érti; ha szinte attól leg-kisebb részben sem tartanak-is ōk, hogy a' Frantziáknak ez vagy amaz mint egy magától a' természetől sugallott új rendelkezései, az ő meg-gyökerezett törvényeiket fellyül haladná. — *Anglia.* Az Angliai Parlamentumnak alsó háza abban kezd gántsoskodni; miért érhetik-meg a' Frantziák az egy Polgári rendből álló nemzeti-gyűléssel: nekünk pedig, hogy a' Parlamentumunk két házra vagyon oszolva, ha még most az alsó háznak panaszja nints-is, tsak ugyan mindenkor félhet az a' felsőnek el-nyomásától. Az alsó házban az-is okozott valami mozdulást, hogy erre az esztendőre 20-ezer hajós legények kívántatnak, mely szám nagyobb mint közönségesen kellene lenni, és hogy az erre az esztendőre kívántató költség 900-ezer font Sterlingel mégyen többre mint másfélszor. *Pitt*, az alsó háznak ezen való nyughatatlanságát, azzal tsendesítette, hogy mind nap-keleten, mind pedig a' föld közép-tengeren, a' jelen-való zürzavaros időkben, különös vigyázó Sereg kívántatnék. — Tsak ugyan mind ezekből könnyű látni, hogy az Anglus sem fokáig akar, a' világ' szaroz részén-is tsak néző és nyugvó lenni. — Még itt a' rab-szolgákkal való kereskedés', annak fenn tartása, vagy el-töröltetése iránt, semmi vég rendelkezés nem tétetett.

Ausriai Belgium. — Brüsszelből Febr. 2-dikán írják, hogy a' Frantzia követ, a' nemzet és Király parantsolattyaóól a' Rendeknek meg-mondotta, hogy ha *Hollándiai, Braunsváigi* 's más Uralkodók' sergei mennek a' Rendek akarattyaóól *Brábántziába*, tehát akkor Frantzia katonák-is 50-ezeren fog-nának oda bé menni.

Az alább bé iktatott egynéhány Versek é' következendő Levéllel küldettek hozzánk, mely Levél mind a' Magyarságra, mind arra nézve, hogy kellefsék egy rövid fontos Levelet irni, meg-érdemlette, hogy szóról szóra ide iktassúk:

N. Enyed 4-dik Febr. — Kedves Ur! — „Mi-ólta mind tsak várom, hogy az Ur az én Oskolai társaimnak naponként lett meg-világosittatásáról, és a' szállás alaton vóltáéhoz képest alkalmas ki-pallé-roztatásáról, kedves Ujság-leveleiben bár leg-kis-sebb emlékezetet tégyen, már egynéhány szomorú esztendőket számláltam. Meg-vallom egy kis nemes irigységgel néztem, miképpen az Ur, a' Pataki és Debretzeni Oskoláknak fényét, a' két M. Haza felett gyakor izekben rogyogó sugárokkal ki-terjesztete. Holott az én társaimnak melyek is nem a' leg-nemtelenebb fárból formáltatott, elméjek nem hideg tüztől elevenitetett. Én tsak egy két sor Ver-set bátorkodtam (minthogy a' *Téjbe fulladt Légyről* való fordítása hozszabbatska) az Ur eleibe botsá-tani, mellyeket nem régiben egy tanítványom *Horátz* II-dik Könyve 10-dik Énekéből, az alatt míg a' gyengébbeket ugyan azon Ének meg-értésében

gyakoroltam, fordításom egyszeri hallása után szemem előtt irt. Azt reméllem csak ezekből-is lehet hitelesen azt gyanítani, hogy ha közöttünk a' gyermek így gondolkozik, a' fel-ferdültebbek sem szunyodnak. Örvendjen az Úr, mi pedig ezer köszöneteket mondunk, a' *Magyar Múza* hasznos fel-találásáért. Olly fáklya vala ez Társaimra nézve, melynek tiszta fénye az ő elméjekben-is hathatos előmenetellel világolt. Nagy kár, hogy némelykor ki fogy a' tápláló Olaj 'előlle. En pedig változhatatlan tisztelettel maradok 's t.

Fordittás Horátz II-dik Könyv X-dik Énekéből

Licini! az élet bátrabb pontyánn állasz

Ha sem a' magasabb dombokra nem szállasz;
Sem nem vonod magad sötétségbe félre,

Mint okos irtozvánn lépni magass élre.

A' kit buzgosága nemes tüzzel éget

Imádni az arany középszerűséget;

Vigyáz, ne hogy túnyánn szennyesüljen háza,

Sem hogy a' büszkeség kényyre tzipfrázza.

A' dühös szélvészekt rettentő homálya,

A' magas tzedrus-fát gyakrabban tanálya;

A' Tornokok sebbelsebb zugással romlanak,

Menkövek az Hegyre sürübben omlanak.

A' bölts szív kedvetlen dolgaibann remél,

A' szerentse' édes ölében reszket 's fél.

A' mely Isten hozott kedvetlen teleket

Támazthat még vidám tavaszi szeleket.

Ajtai József — Nemes Póéta.

A' Törts-vári kapunál történt tsatában mondódott —
Rajta Legény Rajta!!! Magyar szóknak ki-szélel-
tése. — Miskóltz 6-dik Febr. 1790.

Nagy Ferentz. Oskolabéli All-igazgató.

Rajta Legény Rajta!!! jön a' Török a' kutya fajta!
Kardra Húszár! kaszabold, vágd-le, vagy egybe
rabold. —

Edgy Kapitány ugy szólt, mikor a' Törökökre tsa-
pott vólt

Törts várnál; azokat lötte, le-vága fokat.

Rajta! mihelyt mondá! lett a' kopasz egybe bolondá

Mert neki ment az agyar módra tsikorgó Magyar.

Kardja, nyakát vágá; seregét lova' lába le-hágá

Rá sütögette porát; öszve zavarta forát.

Bár amaz-is rá-gyút a' Húszárra gollyóbisos ágyut

A' Magyaros Regiment annak-is ellené ment.

Bezzeg, ugyan vólt ott riadás, mikor egyre sikóltott

A' Török, a' bele-lőtt Stzitha Vitézek előtt,

A' Basa meg-bódúlt katonáival annyira lódúlt

Senki-is a' kaputól fogva nem érte utól:

Sátorokat nyervén, 's az egész Hadat öszve kevervén

A' Magyar; üzte magát a' meg-ijedt nagy Agát.

Igy az egész Tábort a' Húszár le-nyakazta; reá bort

Itt örömébe, hogy ott sok Török' él'te fogyott. —

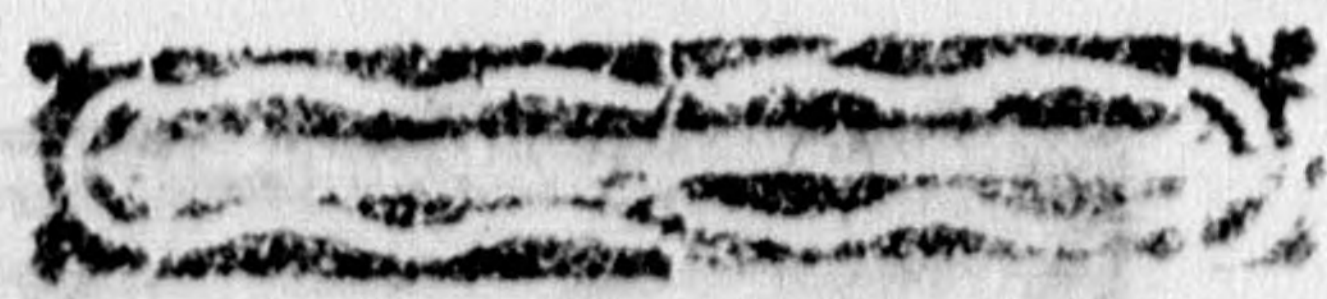
A' Generál látá, mikor a' Törökökre botsátá

A' Kapitány a' Húszárt, 's mint teve fegyvere kárt.

Ritka Vitézségén bámúlt, meg-örült nyereségén;

'S a' Kapitányt, ki Agát kergete, kérdi magát

E' szava hogy; Rajta, mit tett mikoron neki hajta

A' Fél hóldnak? (*) azért kérdi, fokát hogy az ért:
Mert mihelyen ugy szólt, a' Húszár Regiment szala-
dott vólt

Tigris módra felé, 's a' Törököt le szelé.
'Tám ugyan a' szóban Magyarok' fergébe valóban
Van viadalra merő emberi titkos erő?
Nints: felel a' Kapitány; hanem ezt teszi: mint az
Oroszlány
Menj-neki, vágd-le, ne szánd, fegyvered' élire
hányd.

Mint Magyar olyan légy, őrizd a' Hazádot, erőt végy
A' Törököt meg-alázd, *Rajta taposva gyalázd*
A' Generál hallá, mit tett a' *Rajta*; ki-vallá
Hogy szebb szótska sohol nintsen; akárki kohol.
Több ez: ugyan jónak, 's kommandérozni valónak
Mondani merte szavúnk (taps! Magyar! az, mi
javúnk)

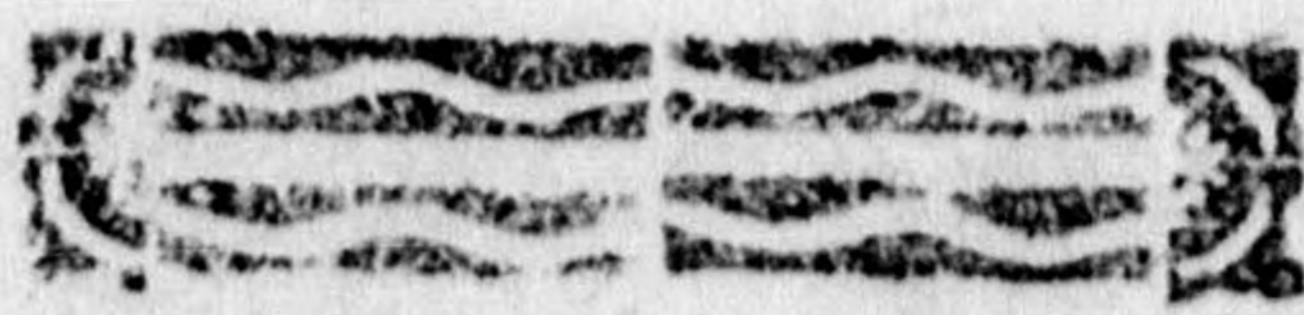
Ő maga fok nyelvet tud ugyan, de bizony fokát el-vet
A' *Rajtás* Magyarért, mely fokát olly hamar ért.

A' jelen-való időhöz illő két Cronosticonak.

Libertas antiqVa
Leges pristInæ
Corona eXVL
IosephI regIs æqVitate
regnI statVVM fortI VIRTVte
CaroLI zIChII
InVICta ConfiántIa
hVngarlæ restitVVitur.

LeopoLDVs seCVnDVs
eilt Del gratIa
feLIX pannonIæ reX.

(*) A' Törökök felől azt jegyzették-meg, hogy
midőn az ellenségre akarnak ütni; Fél-hóld'
formájában állítják fergéiket — itt-is arra va-
gyon tzelezés.

Az Halál beszél, sub in cognito, a' meg-hólt Török Tsászár' Abdúlhamiddal, az Elyséumban.

S hát itt vagy tésis *Abdúlhamid*? — igen-is —
Ki hozott ide? — kit keressz? — itt vagynak-é
veled minden ágyasaid? — Engemet az halandó-
ság hozott ide — keresem *Mahumedet*, az *Istennek*
kedves Profétáját — Feleségeimet és Ágyasaimot
a' más világon hagytam; mivel hirtelen és vélet-
len kellett indulnom, de ugy-is tapasztalom, hogy
itt nem-is igen módi a' Feleség és Ágyas tartás, mi-
vel igen kevés hasznát lehet venni azon dolgoknak,
mellyeken az emberek a' Felső-világban gyönyör-
ködnek — itt minden dolgok másképpen folynak,
mint a' felső-világon. — — Botránkozást szóllál
Abdúlhamid! Hát a' Török Tsászár halandó? Hi-
szem én most jövek a' felső-világról, 's ott minden
Oskolában azt tanítják a' *Filozofusok*, hogy a' ki
győzhetetlen, halhatatlan-is az; néked pedig a' más
világon örökké ez a' Titulusod vólt — hogy hozott
vólna hát ide az halandóság? *Mahumedet* mondod,
hogy keresed — 's hát ő is itt van? Hiszem ötét a'
más világon sok milliommnyi emberek, 's te is; nem
csak az Isten' leg-kedvesebbik Profétájának, hanem
egy második hatalmas Istennek tartottátok, és a'
felső-világon most-is annak imádtatik. — *Abd.* —
Jaj Uram! a' más világon más bordába szövök a'
vászna, 's itt még másba! Itt még több ollyon ha-
mis, Isteni névre vágyott rovasz emberek is vagynak,
mint *Mahumed*, itt van a' 'Sidóknak utól ért hamis
Profétájok *Bárkokháb* 's mások; kikiről mi a' felső-
világon mind azt gondoltuk, hogy tüzes szekerek-
ben ragadtattak az Égbe — 's azonban mind ama
betsületes öreg Hajós-mester *Kháron* hozta őket ál-
tal ide; és — oh fájdalom! a' mi még leg-keserve-
sebb, az, hogy itt mindennek egy forma földkuny-
hoba kelletik lakni; azt sem tudja az ember: mel-
lyik a' Török Tsászár, 's mellyik a' Tsászár. Itt
mellettem lakik egy ollyon rabszólgám, kinek Kon-
stán.

stántzinápolyban fejét vétettem — túl rajta *Dárius* — mellette egy *Zamántz* nevü Czigány — *Néro*, innen *Kartus* — amott *Nagy Sándor*, 's olly egyenlő a' szállásunk, hogy tsak egy ablak karikával sem különböz edgyiké a' másikétől — tsak gondolhatod itt és a' felső-világon, mely nagy különbbség vagon. Itt *Herodest Horától* — valamint az egy varjú tojta tojást a' másiktól ugy nem esméred. Itt tettik-ki, hogy az emberek minnyájon egy forma köntösben születettek — ki az életre egy ajton jöttek. Itt hiszük-el végre, hogy az embert *Prométheus* mind egy agyagból tsinálta — és hogy a' 2 fülü edény, valamint az egy fülü — az evő tál, a' 3 lábú valamint a' tsupor, kisebb 's nagyobb fazakok, egy aránt romlandók — tsak abban különböznek egymástól, hogy edgyik mázos, a' másik mázatlan — edgyik itzés, a' másik tsak mefzes — edgyikbe olajat, 's a' másikba etzetet szoktanak tölteni. — *Halál* — Ládd *Abdülhamid!* most beszélsz ám böltsen! hol tanultad ezt a' *Filosofiat?* ugy-é az *Hóltak-országában!* Én vagyok itt látod a' *Filosofiae* Professor, ugy néz a' szemembe. Ez az egész *Hóltak-orzága* az én *Oskolám*. Én szoktam meg mutotni veled edgyütt minden *Tsászárok*-nak, hogy ők nem győzhetetlenek — a' *Korona* nem az övék — *Királyi páltza* nem örökös — a' mellyeken lévő *Tsillag* nem ott született. Én mutattam azt-meg minden eddig élt *Fejedelmeknek*, hogy ők *Prométheusnak* minden másokkal egy földből készült edénnyel vóltanak, tsak hogy sokoknál mázafobbak és nagyobb mértékűek, de egyenlő romlandók vóltanak. — Én vagyok az a' *Vén Filosofiae* Professor, a' kit a' felső-világon *Halálnak* hívják, és mint a' *Szeretetet*, vakon festenek. — Az én egész *Filosofiámnak* tsak egy *argumentuma* van; de ez ugy *Ad hominem*, hogy a' mely felső-világbéli *Filosophus* előtt én ezt még eddig elé el-mondottam, a' nékem *Consequentiát* soha nem négált. Példával örökké tsak edgyel világosítottok: bé-fogom az *Urnak* a' szemét, hogy a' szolga lássan — a' szolgálát egy ház.

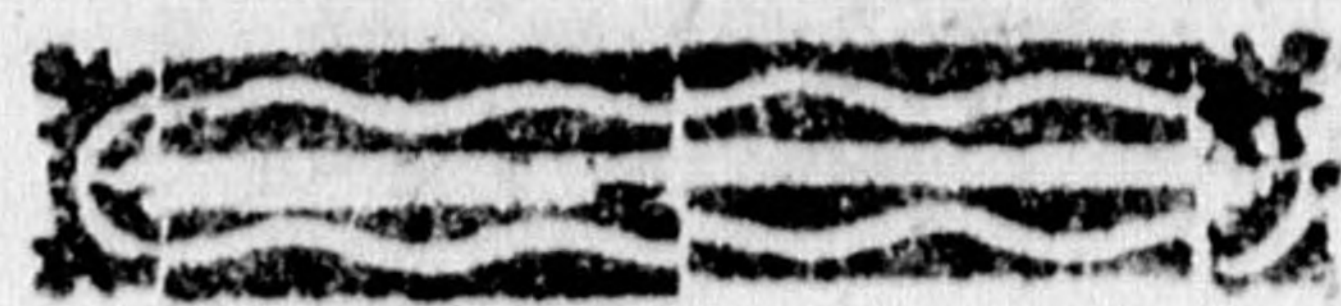

házba szállítottom Urával, hogy edgyik-is fele fu-
valkodjék; még-is a' felső-világon minden példaim-
mal-is igen keveset világosíthatok — mind itt a'
Hóltak'-országában világosodnak-meg az emberek,
hogy ők minnyájon ugyan azon egy vízben termet-
halak; kik tsak pénzekre, bőrökre, szinekre, fe-
jekre, halokra és farkokra nézve külömbeznek —
Potykáknak, Menyhaloknak, Stokfisoknak, Tsukák-
nak, 's más efféléknek neveztetnek — 's azonban
mind a' konyhára vitettetnek. — Mikor a' felső-
világbéli Fejedelmek *circuláltatják*, hogy minden
Exclusivum Privilegiumok el-töröltetnek, én az én
Exclusivum Privilegiumomat rendre hordozom nál-
lak, 's mindenik kéntelen nevét alá-irni; mert ez
az én szabadságom meg-férthetetlen. — Ajándékot
sem szoktam venni. *Dárius* kintselel kínált, *Nagy*
Sándor Országgal, *Héléna* Párist-is nékem adta vól-
na — nem kellett — interefsátus soha sem vóltam.
Mikor én azt mondom: *Marsch!* a' Korporál mint
a' Generál — a' Strásmester mint az Obester egy
mértékre lépik, 's indul a' más világra.

Örvendem *Abdülhamid*, hogy te magadot töb-
bé győzhetetlennek a' más világon nem tartanád —
ird-meg a' Te Unokádnak *Szélimnek* 's másoknak-is,
hogy ők magokat annak ne-tartsák, sőt titulussak-
ból ki-töröljék; mert hogy *Szélim* győzhetős, azt
a' Hertzeg *Koburg* Húszárjai a' Nagy Vezérnek ta-
valy az én *Filosofiámból* alkalmasint meg-mutogat-
ták. *Adieu.*

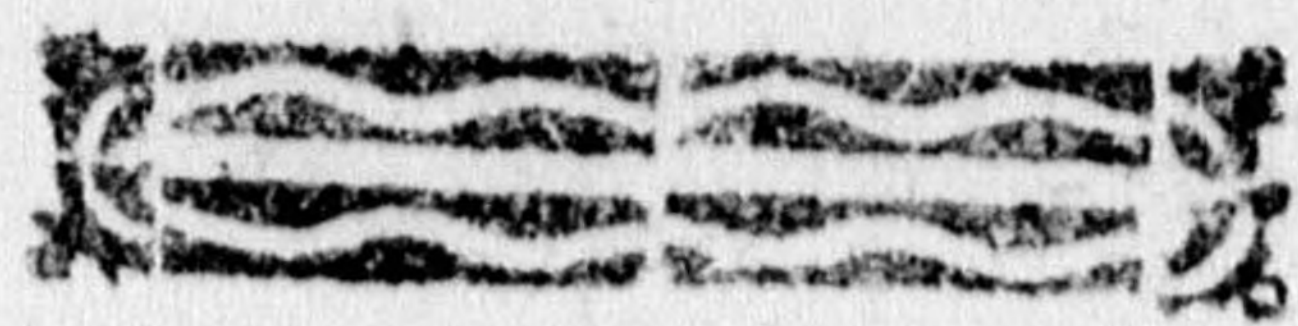
A' Felső-világról Bétsből.

A' Felséges vólt Romai Tsászár II-dik *Josef*,
kinek közönséges gyászt okozott szomorú halála,
tudva vagyon, született vala e' Világra Mártzius-
nak 13-dikán 1741-ben. Romai Királya válofzta-
tott 1764-ben. Augúst. 18-dikán, 1765-ben Tsászári
méltóságot ért, és Nov. 29 dikén 1780-ban az egész
Ausztriai-házhoz tartozó Birodalmoknak Kormányzója
leve; mellyet 9 esztendőig, 2 hónapokig és 22 na-
pokig kormányozta. — Minekutánna az ő Felsége
nya.

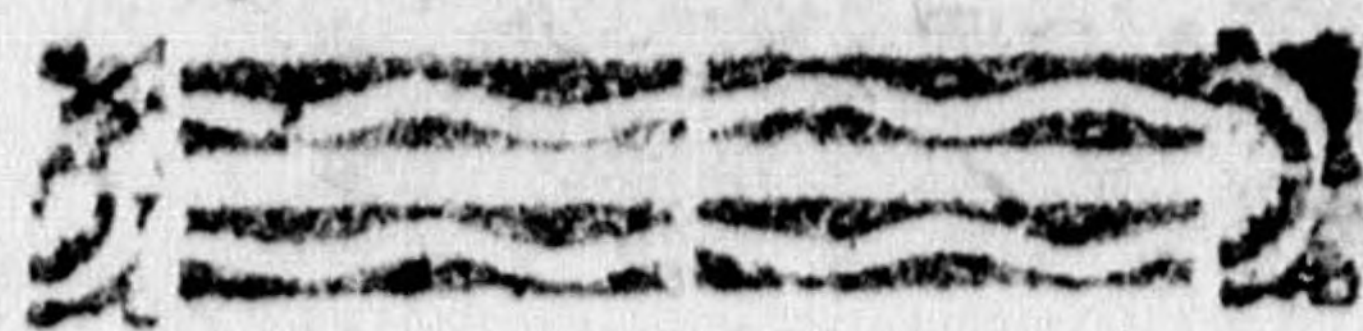

nyavallyája, már egy darab időtől fogva napról napra nehezednék, tudtára adák az ő Orvafsi, hogy az elkerülhetetlen halál nem megszűne volna; mely rettentő hirt ő Felsége minden rémülés nélkül fogodván, egyenes szívüségeket a' maga Orvafsainak megköszöné. Egész halála órájáig mindég jelen-lévő elmébéli tehetséggel bira — a' maga Familliájától rész szerint pennával, rész szerint élő szóval botsut veve; a' maga Testamentomát meg-ujjittá, és azonban életének utolsó pertzentéséig a' Státus dolgaitól meg-nem szüne; a' honnan egyenesen azt mondhatjuk, hogy ezen munkának félben nem szakasztott folytatásában hala-meg. Még talám az ő életének határa tovább terjedhetett volna, de az a' szörnyü véletlen szomorú eset, a' Nagy Hertzegnének, kit ő Felsége édes Atyai módra szeret vala, halála, fietteté az ő halálát, mely igen tsendesesen és minden hánykodás nélkül esék-meg. — Minden F. Udvari Kantzelláriáknak maga jegyzését küldötte ő Felsége, hogy a' maga Testvérének *Leopoldnak* meg-érkezéséig, valamint eddig, ugy ez-után-is a' magok dolgokat folytassák, *Ferentz* fő Hertzegnek pedig hatalmot adott, hogy az ő halála után édes Attyának meg-érkezéséig mindeneket *subscribáljon*. — Az Udvari gyász ezen hon. 22-dikén kezdődék-el, és 6 hónapokig tartatik; mely egymás után 4 ízben fog változást szenvedni. — A' meg-boldogúlt *Ersébeth* Hertzeg Asszonyinak volt fő Udvari Mesternéje *Sánglóá* egy 100 ezer farintról való *Bankó-obligációt* nyere ő Felségétől, mely pénz, százra 4 u'sorával lévén, ezen u'sorával hólta napjáig tsendesesen élhet. — Nem felejtkezett-el ő Felsége a' maga Udvari Tisztjeiről és szolgáiról-is — minnyájoknak érdemek szerint való jutalmot rendelt.

A' mi Szt. Koronánknak egész le-vitele alatt esett historiáját edgyütt fogjuk ki-adni — azért erről most tsak a' Györből hozzánk küldött Verseket iktatjuk ide, mellyek ezen öröm innep estvéjén esett világosításban tétettek vala a' többi között-ki — így következnek:

'S Hát meg-leszsz örömed ugy-é kedves Haza?
Mert jön a' mit kívánsz a' Korona haza.
A' Korona, mely a' régiségeknek egy
Leg betsefsebb kintse, minthogy Budára megy
A' Korona, mellyet küldött hajdanába
Második *Sylvester* a' Romai Pápa.
Az a' szent ajándék, mellyet ugy itélek,
Isten intéséből e' szentséges Lélek
Gyarapittására az akkoron fel-vett
Keresztyén hitünknek mintegy zálogúl tett.
Az, a' melynek kivált e' nemzettség körül
Az érzékeny szívbe a' jó Lélek örül.
Melly ennyi időknek visszontagságába
Helyt állott, 's meg-maradt a' valóságába
Az a' szent, a' régi, 's a' tartos Korona,
Ditsőség halmára melly lokakat vona,
Az, a' mely nélkül a' Királlyi rang tompa,
Mi nálunk leg-alább nem hasztalan pompa.
Melly Andrással mikor a' fejébe tette,
Ellenségét 's ötsét meg tsendesítette.
Az, a' melyek vagynak mézzel akár téjjel,
Bövös jószágai az Országba széjjel.
A' jön haza tehát fogadjuk jó szívvél,
Mely köz a' Hazába minden igaz Hivvel.
Ha olyan *régiség*, a' mint van formája,
Hogy meg takargassuk lett érdeme rája.
Ha olyan *betses kints*, az *okosság* mondja,
Féltő-is, hát légyen mindennek rá gondja.
Ha féltő, légyen az Ország-közepébe,
Hol nem jut egy könnyen ellenség kezébe.
Ha Szent, fogadjuk-el minden tisztelettel,
Ki-álván élébe Magyar öltözettel.
Ha *Hitünk záloga*, birjuk hát zálogként,
Az által-adatott Juss ereje szerént.
Ha ajándék, mellyet nem lehet tagadni,
Nints arra, a' miért el lehetne adni.
Ha *nem tsupa pompa*, a' mint némely mondja,
Erre légyen minden Hazafinak gondja.
Ha *ellenség verő*, a' mint vólt példája,
Most lehet leg-nagyobb szükségünk réája.

Ha *Földes Úr*, minek a' más határába,

Illendő hogy lakjon maga jószágába.

Joséf pedig, kit az Isten arra bira,

Hogy meg-adja végre, mellyért népe sira.

Napjait több kívántt időkre-is húzza,

E' Mennyei-Vezér lévén Kalaúzza.

Éljen, hadd lássa-meg, a' mit már tapasztalt;

Hogy rak még a' Magyar a' Törökből asztalt.

Támadhat, ezt halván a' Köz-rend sorából

Nem egy, de száz *Phoénix Kinisi* porából.

Ugy-is a' Magyarinak első Charactere

A' Háládatosság, és ennek gyökere

A' Nemes-szív, mellyel tudjuk mások felett,

E' nemzettség kivált ditsőségsé lett.

Egy emlékezetes meg-jegyzés a' mái időben az is Bétsről, hogy soha uttzán-járó Koldus ezen városban annyi nem vólt, azt mondják a' leg-örögebb lakások, mint a' jelen-való időben. — Ha itt valaki estve egy Kávészházban meg-vonván magát, ezeket kezdi számlálni, 3 — 4 óra alatt 40 — 50 Koldus fordul-meg minden Kávészházokban; nappal pedig betsületes köntösben alig lehet ezektől az uttzákon járni — 2 — 3 kifiri mind addig az embert mig ezeknek valamit nem ad. — Ezen koldulóknak sokosága másutt-is így el-szaparodnék, ha ezeket közönséges dolgozó házokkal el-nem gátolnák. Nézzük a' Múnkheni tudósítást szóról szóra:

Midön *Múnkhenben* Baváriában senki, sem az uttzákon, sem templomban, sem fogadóokban a' koldusok miatt, tsendességben nem lehetne; Generál *Thomson* vala az, ki ezen rossz szokásnak, a' folyó esztendőben ditséretesen elejét vévén, sok város elöll-járóinak közöttünk-is például lehetne. — Ezen nagy érdemü Generális egy katonai munkás házat állitván-fel; meg-indula a' jelen-való esztendőnek első napjaiban több Stáb Tiszt Urakkal együtt, alsó Tisztektől és Polgári katonáktól kísértetve, kiktől véletlenül a' koldusok egyről egyig elfogatának, és az említett munkás házban vitetvén,

gyapju

gyapju tépésre, fonásra, kötésre és varrásra kényszerítettének, mellyért minden nap munkájokhoz alkalmaztatott fizetést, és eledelt, mely levesből, marha-húsból 's valami veteményből áll, nyernek. — Itt akár melly személy, ha csak leg-kisebb vélekedés iránta helyet tanálhat, el-fogatik és a' város házához vitetvén, kényszerítettik élelmének módjáról számot adni, mely ha nem elég rendes vagy a' személy munkát nem kap, ö-is mint a' több szegények munkás házba vitetik és számára-is munka és élelem rendeltetik. s. t. Már Jan. 1-ső napjától fogva minden gazda, és még annak tselédjei-is bevagnak iratva, hogy ki ki minden hónapra mennyit szándékozik ezen szegények számára ki-adni, mely gyűjtemény minden hónap végén szedetik-fel. E' végre maga a' Fejedelem 20-ezer forintokat rendelt tőke-pénznek, és e' mellé minden hónapra 1500 for. A' köz-néptől való gyűjtemény Jan. végén 2076 for. 17 mázsa húsrá, és 63 for. 37 kr. árú kenyérré ment vólt: melyből látni való, hogy a' valóságos nyomorúlt szegények-is el-tartathatnak. — *Ez az igaz Filozofia.*

Utolsó jegyzések: „ Az Auszriai Háznak nagy Ura II-dik *Leopold* még Bétsbe meg-nem érkezett, de 3 napok alatt bizonyoson váratik. — A' Berli-ni Udvarnak egy Kabinétbéli Titkofsáról az a' közönséges hír, hogy alattomban minden titkos Kabinétbéli elintézéssekkel meg-szökvén, *Pétersburgba* ment vólna, és ott mindent ki-nyilatkoztatott vólna, a' minthogy már ezt a' következésekből-is láthatni. — A' Sárdiniai és a' Spanyol Udvarok éjjel nappal a' *Márs* mezéjére tsatázó erőt és készületeket gyűjteni meg nem szűnnek. — A' Romai Pápa minden *Belgiumbéli* Püspököknek Bulát küldött, melyben inti ezeket, hogy egész szorgalmatósággal igyekezzék a' népet a' maga előbbeni hivségére vilz-állítani.

Az ugy nevezett *Bayreuther Ujság*, a' maga 16 szám alatt lévő Levelében az egész Nemes Magyar Nemzet ellen olly sérelmesen ír, hogy a' Nemzetet
nyil-

nyilvánosságos *Barbarismussal* és *fanatismussal* bátor-
kodott, a' mostani környülállások között lévő Ha-
zafi indulatjokért vádolni. Ezen hazúg em-
ber tudósítónak irását a' 14-dik szám alatt lévő Bu-
dai Német Ujság-levél egész Hazafiui indulattal meg-
táfolta; melly hazafi szives indulatját ezen Leve-
lek érdemes írójának, mely nagy köszönettel és szí-
velséggel végye minden igaz Hazafi, ki nem lehet
mondani. Ezen Leveleknek érdemes Írója, vala-
mint egy igaz szivü Hazafi, ugy köteleztetik arra,
hogy az ilyen nemzetünket sértő gaz irásokat en-
nekutánna-is megtáfolni el-ne mulassa; mert a' mi
Magyar Leveleinket tsak a Nemzet olvassa, ki a-
zon kívül-is tudja, hogy mind ezek nemzeti-gyűlöl-
ségből származott sértegetések; de az idegen nemzet
előtt tsak ezen Német Levél mentheti egyedül nem-
zetünköt. Meg-tettzik az ilyen okokból, hogy egy
igaz szivü Hazafi Német nyelven író Ujság-író is
más Nemzetekre nézve mely szükséges Hazánkban.
Éljen ezen jó szivü Hazafi!!

Egy Bizodalmos jelentés.

Kérettetnek minden Nemes Vármegye kebelebé-
li Urak, hogy a' *Restaurazio* által helyre-állított
Vármegyék' Tiszt Urait — a' gyűlések el-mondott
Magyar beszédeket — egy szóval valamit emléke-
zetre méltónak tartanak hozzánk fel-küldeni ne-ter-
heltefsenek, hogy mindent tisztán és igazán iktat-
hassunk a' mi Leveleinkbe. — A' Korona le-vite-
le alkalmatosságával mondott Magyar beszédekért
kérjük azoknak el-mondóit, hogy magok hozzánk
küldeni ne-terheltefsenek, ne-hogy azok hibáson jöj-
jenek-ki; mert nem elég az, hogy ezeket mi ma-
gunk — hanem a' mi maradékunk-is érzékenységgel
fogják valaha olvasni.